

Werkgroep Kerk in de Samenleving (KidS)
Verslag over de periode van april 2018 – april 2020

De Werkgroep Kerk in de Samenleving (KidS) werd in 2010 opgericht en ressorteert onder de Coördinatie Bezinning en Dialoog. De Werkgroep KidS stelt zich ten doel maatschappelijk vraagstukken te bestuderen in het licht van de Schrift teneinde de VPKB in al haar geledingen ten dienste te kunnen staan in het zoeken naar positiebepalingen vanuit christelijk perspectief. De presentie van de kerk in de samenleving wordt belangrijk gevonden. De Werkgroep onderneemt daartoe acties op eigen initiatief dan wel op verzoek van andere gremia in de VPKB, zoals de Synodale Raad.

In april 2020 was de Werkgroep KidS (4 nederlandstalige en 6 franstalige leden) als volgt samengesteld: Greet Heslinga (voorzitter), Yolande Bolsenbroek (vice voorzitter), Rob van Drimmelen (secretaris, robvandrimmelen4@gmail.com), Lida Blommaert, Etienne Bourgeois, Laurence Flachon, Chris Lefebvre, Marc Lenders, Elie Ngantcha en Françoise Nimal. Fred Marcus was lid van 2019 tot begin 2020.

Voor onderwerpen die zich daartoe lenen, vindt nauwe en vruchtbare samenwerking plaats met ds. Eefje van der Linden, de Verantwoordelijke Vorming aan de Vlaamse kant van de VPKB. Ook zijn er goede contacten met ds. Nicolas Seger die aan de Franse kant verantwoordelijk is voor volwassenen educatie.

In de periode van april 2018 tot april 2020 kwam de Werkgroep KidS 13 maal bijeen. De voertaal is het Engels.

I Maatschappelijke vraagstukken

Kerk en wereld zijn geen gescheiden categorieën. Wij zijn kerk **in** de samenleving en wij zijn geroepen om in de wereld getuigenis af te leggen van ons geloof, in woord en daad. Het geloof heeft implicaties voor ons maatschappelijk handelen en de vraag hoe wij als christenen in het dagelijks leven staan. Door deze overtuiging geleid, heeft de Werkgroep KidS zich in de verslagperiode gebogen over een noodzakelijkerwijs beperkt aantal maatschappelijke vraagstukken.

I.1. Klimaatvraagstukken

Het klimaatvraagstuk vormt ongetwijfeld één van de grootste uitdagingen voor de mensheid. Het gaat daarbij niet alleen om een materieel probleem maar ook om een zaak die het geloof betreft en de vraag hoe wij als christenen onze verantwoordelijkheid voor en in Gods Schepping zien. Onder de activiteiten die werden ontplooid, waren de volgende:

- Het beschikbaar stellen van liturgisch materiaal voor VPKB gemeentes ter gelegenheid van de Scheppingszondagen in 2018 en 2019.
- Het verzenden aan alle VPKB gemeentes van een gebed ter gelegenheid van de belangrijke klimaatconferentie CoP 24, in Katowice, Polen (december 2018).
- Het uitgaan van uitnodigingen aan alle VPKB gemeentes om mee te lopen met de nationale Klimaatmarsen op 2 december 2018 en 15 maart 2019. Die laatste uitnodiging ging vergezeld met gebeden en theologische reflecties.
- Het opstellen van een discussienota over voedsel, klimaatverandering en milieu.
- Het verzenden, aan alle VPKB gemeentes, en vertalen van een pastorale brief van de Wereldraad van Kerken over het klimaatvraagstuk (januari 2020).

Eén van de leden vertegenwoordigt de Werkgroep in de EcoKerk, een onderdeel van het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede binnen de Rooms Katholieke Kerk.

I. 2. Energiebeleid

Klimaatverandering is onlosmakelijk verbonden met vele andere thema's. Energievoorziening is daar één van. Om het nadenken daarover te bevorderen, bracht de Werkgroep KidS in februari 2020 een discussienota uit over het energiebeleid van België. Ook werd met hulp van de Verantwoordelijke Vorming aan de Vlaamse kant van de VPKB een brochure geschreven over de toekomst van kernenergie (februari 2020).

1.3 Genetische manipulatie

In februari 2018 organiseerde de Conferentie van Europese Kerken (CEC) een conferentie over genetische manipulatie onder de titel: "Voor God Spelen?" Een lid van de Werkgroep KidS woonde deze conferentie bij en zijn rapportage deed bij de Werkgroep het besef groeien dat genetische manipulatie een zeer urgent thema is dat het verdient om er ook vanuit geloofsperspectief over na te denken. De Werkgroep schreef een uitgebreide brochure over het onderwerp en met de hulp van de Verantwoordelijke Vorming in Vlaanderen werd ook een folder gemaakt onder de titel: "Laten we mensen maken - Informatie over genetische modificatie". Naar de mening van de Werkgroep KidS verdient het onderwerp van genetische manipulatie een brede en diepgaande ethische en theologische bezinning. De VPKB Werkgroep Theologie zou hier behulpzaam bij kunnen zijn.

I.4. Kerk en Politiek

- Voor de Synodevoorzitter werd een brief geconcipeerd over de lokale verkiezingen in 2018. In deze brief, die aan alle VPKB gemeentes werd verzonden, werd aandacht gevraagd voor een aantal belangrijke zaken die van belang werden geacht voor de lokale politiek.
- Voor de Europese verkiezingen in 2019 brachten de Conferentie van Europese Kerken (CEC), en de Europese kerkelijke commissie voor vluchtelingen (CCME) een brochure uit waarin aandacht werd gevraagd voor een aantal belangrijke thema's. Deze brochure werd door de Werkgroep KidS vertaald en gedrukte exemplaren (in Nederlands, Frans en Duits) werden naar alle VPKB gemeentes verstuurd. De nederlandse vertaling werd op de website van de CEC geplaatst en ook verzonden aan de Protestantse Kerk Nederland.
- De discussies over de verschillende verkiezingen inspireerden de Werkgroep KidS tot het schrijven van een brochure over Kerk en Politiek. Deze brochure is aan alle VPKB gemeentes verstuurd en in sommige daarvan ook besproken. Tijdens de Synodevergadering in november 2019 werd de brochure gepresenteerd.

I.5. Europa

Na de Assemblee, in 2018, van de voornoemde Conferentie van Europese Kerken (CEC) ontving de VPKB de vraag om mee te denken over, en commentaar te geven op het ontwerp voor het Strategisch Plan van de CEC voor de komende jaren. Voor de Synodale Raad schreef de Werkgroep KidS dit commentaar. De President van de CEC bedankte de VPKB voor de 'essentiële' bijdrage aan de discussies over het Strategisch Plan.

I.6. Migratie

Tijdens de verslagperiode werkte de Werkgroep KidS nauw samen met de Werkgroep Migratie, Samenleven en Geloven (MiSaG). De voorzitter van de Werkgroep KidS heeft zitting in de Projectgroep Hoop en Huizen. Zie verder het verslag van de Werkgroep MiSaG. Wie het thema migratie in Europa in de VPKB opvolgt, is op het moment onduidelijk.

II. Contacten met kerken en christenen in het buitenland

Als VPKB maken we deel uit van de oecumene - de gehele bewoonde wereld - en voelen we ons speciaal verbonden met kerken en christenen wereldwijd. Om daaraan vorm te geven, is de VPKB lid van een aantal internationale oecumenische organisaties. Via die oecumenische kanalen bereiken ons berichten over het wel en wee van zusters en broeders elders in de wereld. Het is ondoenlijk om op al die berichten te reageren maar een aantal zaken heeft de Werkgroep KidS opgevolgd. Verzoeken vanuit de VPKB om aandacht te besteden aan specifieke situaties zal de Werkgroep KidS graag overwegen.

II.1. Israël en Palestina

De Werkgroep KidS is zich er zeer goed van bewust dat er binnen de VPKB verschillend wordt gedacht over vragen die de situatie in Israël en Palestina betreffen. De Werkgroep probeert daarmee rekening te houden zonder daarbij te vervallen in stilzwijgen over een problematiek die door velen in de regio wordt ervaren als schrijnend en uitzichtsloos. Via Kairos Palestine en kerkleiders in de regio bereiken ons oproepen om aandacht te besteden, in gebeden en in woord en daad, aan de situatie in Palestina. Zulke oproepen zijn soms vertolkt in vrij felle taal die karakteristiek is voor mensen die ervaren dat zij al decennia lang in de klem zitten en voor wie de toekomst er alleen maar somberder lijkt uit te zien. Dat veroorzaakt bij ons een oncomfortabel gevoel. Tegelijkertijd schept het een dilemma voor de Werkgroep KidS: in hoeverre moeten we, bij het doorgeven van zo'n 'oncomfortabele' boodschap een authentiek getuigenis dempen om het aanvaardbaar te maken in een pluriforme kerk als de VPKB? Mag je eigenlijk wel 'sleutelen' aan de taal van een noodoproep of vervallen we dan in 'censuur'? En wat zijn de effecten van het doorgeven van de stemmen van Palestijnse christenen op onze relaties met joden in ons eigen land? Hoe wegen we dat af? Op sommige punten vragen we, en ontvangen we advies van de Werkgroep Jodendom maar de vraag blijft knellen hoe we op een integere manier moeten omgaan met de soms felle stem van zusters en broeders in Palestina.

- In 2018 zowel als in 2019 werd in september ter gelegenheid van de Gebedsweek (van de Wereldraad van Kerken) voor vrede in Palestina en Israël liturgisch materiaal gestuurd aan de VPKB gemeentes. Deze acties worden ondernomen in overleg met de Werkgroep Jodendom van de VPKB.

- Voor Pasen 2019, concipieerde de Werkgroep een brief voor de Synodevoorzitter aan de Palestijnse christenen van Kairos Palestine ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Kairos verklaring. In het antwoord op deze brief, werd de VPKB uitgenodigd voor een conferentie, eind 2019, in Bethlehem, over deze verklaring. Een vertegenwoordiger van de Werkgroep KidS woonde die conferentie bij, maakte daarvan een verslag, en schreef een artikel daarover voor de VPKB website.

II.3. Democratische Republiek Congo

Sinds het ontstaan van de VPKB zijn er nooit institutionele contacten geweest tussen de VPKB en kerken in Congo. Toch delen (de kerken in) beide landen een gezamenlijke geschiedenis. Om een opening voor contacten tot stand te brengen, ontwierp de Werkgroep KidS een brief van de Synodevoorzitter aan ds. André Bokunda-bo-Likabe, de President van de Eglise du Christ en Congo (ECC) - een samenwerkingsverband van verschillende kerken in de DRC. De ECC was blij met dit initiatief en vroeg de VPKB om gebeden voor de stembusgang eind 2018. Toen ds. Bokunda-bo-Likabe in 2019 in het ziekenhuis werd opgenomen, schreef de Werkgroep hem een brief met de wensen voor beterschap. In oktober 2019 vond een ontmoeting plaats tussen de President van de ECC en een delegatie van de VPKB waarvan ook de Synodevoorzitter deeluitmaakte. De ECC bracht hierover een persbericht uit. Afsproken werd dat onderzocht zou worden hoe contacten tussen de VPKB en de ECC op programmatisch niveau zouden kunnen worden voortgezet.

II.4. Pakistan

Via Pakistan Minority Aid, een organisatie in België die zich vooral het lot van christenen in Pakistan aantrekt, werd de Werkgroep KidS attent gemaakt op plannen van de Pakistaanse overheid om het Edwardes College te nationaliseren. Dit College werd in 1900 opgericht in het kader van zendingsactiviteiten en is in handen van de Church of Pakistan. De Werkgroep vroeg in oktober 2019 de Synodevoorzitter een brief te ondertekenen aan de Ambassadeur van Pakistan in België. In die brief werd grote zorg uitgesproken over de plannen met betrekking tot het Edwardus College. Een reactie werd niet ontvangen. Het is onduidelijk of de plannen doorgaan.

II.5. Kameroen

Al geruime tijd vernemen wij, o.a. vanuit de met de VPKB verbonden gemeentes van de Presbyterian Church Cameroon, alarmerende verhalen over ontwikkelingen in Kameroen. Er is wijdverbreide armoede en werkloosheid, er zijn grote spanningen tussen de franssprekende en engelsprekende delen van het land, christelijke dorpen in het noorden van het land worden aangevallen door Boko Haram, en er zijn duizenden vluchtelingen. De Werkgroep KidS schreef voor de President van de VPKB een pastorale brief aan de Raad van Protestantse Kerken in Kameroen waarin de VPKB steun betuigt aan de kerken in Kameroen en hen prijst voor de bemiddelingspogingen die zij ondernemen en het werk voor vluchtelingen dat zij uitvoeren.

III. Varia

- Tijdens ProFest was de Werkgroep KidS present met een tafel met publicaties. Ook werden twee workshops geleid aan de hand van bierviltjes waarop provocatieve teksten waren gedrukt over thema's betreffende kerk en samenleving. Dit leidde tot een levendige discussie.

- De Eglise Protestante Unie de France vroeg de VPKB over het werk van onze kerk met betrekking tot ethische vraagstukken zoals het levenseinde. De Werkgroep KidS beantwoordde deze brief.

- Op verzoek van de Synodevoorzitter, die in mei 2019 voor Pro Lege een toespraak moest houden over Religie en Wetenschap, schreef de Werkgroep een notitie met enkele gedachten over dit onderwerp.

- Eind 2019 werd door de Pauselijke Academie voor het Leven een verklaring uitgegeven "van de Abramhamitische Monotheïstische Godsdiensten betreffende Zaken die het Levenseinde betreffen". In een brief die door de Werkgroep werd opgesteld voor de Synodevoorzitter werd erop gewezen dat Protestantse kerken ook tot de bovengenoemde godsdiensten behoren. Deze 40% van het Christendom was echter niet betrokken bij het opstellen van de verklaring. Daardoor werd een verkeerd beeld geschapen.

IV. Communicatie

Voor presentie in kerk en samenleving is goede communicatie belangrijk. De volgende middelen en methoden werden daartoe gebruikt tijdens de verslagperiode:

- De website van de VPKB waar de Werkgroep KidS nu een eigen pagina heeft. (Het bezoeken van die pagina vereist echter het nodige zoekwerk en de pagina laat weinig ruimte voor het opslaan van gegevens en rapporten. We hopen dat dit verbeterd kan worden).

- Mededelingen voor VPKB gemeenten via Unipobel.

- VPKB Weekly

- Presentatie van de Werkgroep KidS tijdens de Integratiestage 2019 (een bijeenkomst van nieuw benoemde voorgangers in de VPKB) en bij enkele districten.

V. Toekomstplannen

Naast onderwerpen die ons worden aangereikt door de Synodale Raad, hoopt de Werkgroep KidS in de komende periode verder te kunnen werken aan de volgende onderwerpen: klimaatverandering, voedsel en landbouw, genetische manipulatie, migratie en vluchtelingen, Israël en Palestina, en de

opvolging van de contacten met de kerken in de Democratische Republiek Congo. Daarnaast willen we werken aan een verbetering van de communicatie-en informatieverstrekking met de plaatselijke kerken en anderen. Intensieve samenwerking is hierbij nodig met de Communicatie -en Vormingsverantwoordelijken. Ook is onze wens om voor sommige thema's samen te werken met de Werkgroep Theologie .

Graag wil de Werkgroep erop wijzen dat voor alle geledingen binnen de VPKB (inclusief individuele gemeentes) de mogelijkheid bestaat suggesties te doen wat betreft de onderwerpen welke behandeld zouden kunnen worden (mits daarvoor de nodige expertise binnen de VPKB voorhanden is of kan worden georganiseerd).

VI. Enkele publicaties

Beschikbaar in Nederlands en Frans, in gedrukte vorm en via de website van de VPKB:

- Liturgische handleidingen voor de Scheppingsperioden in september 2018 en 2019.
- "Kerk en Politiek" (oktober 2019)
- " Voor God spelen? Verslag van een conferentie over genetische manipulatie. (2018)
- "Laten wij mensen maken. Genetische Modificatie: informatie en overwegingen voor gesprek", folder en brochure (2020), in samenwerking met de Commissie Vorming.
- "Het Belgische Energiebeleid" (februari 2020)
- "Kernenergie in België; nog 20-40 jaar?", (februari 2020)